

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д. ик.н. Станка Василева Тонкова,
Университет за национално и световно стопанство

Относно: резултати от завършен дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 4.4. Наука за земята, научна специалност Икономическа и социална география – пространствено и регионално развитие на тема: „Ролята на иновациите за регионалното развитие (По примера на Словения) с автор Мирослав Валентинов Златев, докторант към катедра „Регионална и политическа география“ при Софийски университет „Св. Климент Охридски“ с научен ръководител: доц. д-р Николай Попов

Основание за представяне на рецензията: избор на рецензента на разширено заседание на катедра „Регионална и политическа география“ към ГГФ на СУ „Свети Климент Охридски“, проведено на 31.01.2022 г.

1. Кратка характеристика на дисертационния труд и постигнатите резултати

• Обем и структура

Представеният за рецензиране дисертационен труд е в общ обем 243 с., в т.ч. списък на използваните литературни източници – 337 източника на кирилица и латиница, в т.ч. 100 източника на кирилица, 233 източника на латиница, 36 интернет адреса на сайтове, използвани при разработването на дисертационния труд. Трудът съдържа 29 фигури, 8 таблици, 30 приложения, 5 схеми и списък с често използвани в текста съкращения.

Съдържанието на дисертационния труд е структурирано в четири глави между които съществува логическа обвързка, а именно: **глава първа** – Теоретико-методологични основи на изследването (с. 14 – с. 77), **глава втора** – Приложение на иновациите като инструмент за регионална политика (с.78 -112), **глава трета** – Приложение на иновациите в развитието на Словения – общи концептуални и регионални аспекти (с.113 -150), **глава**

четвърта – Перспективи при приложението на иновации в развитието на България – сравнителен анализ (По примера на Словения) с. 151 -179, **Заключение, научни приноси и публикации по темата** (с.180-187), **Използвана литература** на кирилица– 100 източника и на латиница – 233.

- **Оценка на актуалността на темата**

Безспорна е **актуалността на темата на дисертационния труд**. Тя е „породена от влиянието на иновациите върху регионалното развитие на Словения“. Същевременно, както пише докторантът, глобалната иновационна система оказва непрекъснато влияние върху категориите пространство, време и разстояние. Ускоряват се дифузията и трансферът на знания, иновации, технологии ... в географското пространство. Посочените фактори се влияят от пространственото планиране на регионалното развитие, в резултат на което се създават прави и обратни връзки между иновационната система, пътната мрежа и регионалния потенциал под формата на инструмент за организация на пространството. В резултат именно на тези връзки се увеличават иновациите в алпийската страна и тяхното непрекъснатото влияние върху регионалното развитие на Словения, които ускоряват дифузията и трансфера на инвестиции в знания, иновации, технологии в географското пространство. Нещо повече – ... тя пряката зависимост на икономическата система, от транспорта „ е водеща при създаването на връзки за технологичен трансфер, логистика, туризъм, износ и всички други социално-икономически дейности със съседните на Словения – Италия, Австрия, Хърватия и всички останали страни на ЕС.“ (с. 6)

- **Обект, предмет, цел и задачи на изследването**

Обектът на изследване е свързан с географското пространство, т.е. това е териториалният обхват на Словения и България на национално и регионално равнище с акцент върху пространственото разпределение на иновациите в регионите на Словения, свързани с натрупване на иновативен потенциал и неговата дисперсия в регионалното развитие.

Предметът на изследване е изясняване на регионалното и локалното влияние на иновациите и тяхната роля за програмиране на регионалната политика по примера на Словения чрез функцията на транспортната свързаност. С други думи влиянието на иновациите върху регионалното развитие в дисертационния труд се разглежда преди всичко от гледна точка на транспорта като икономически отрасъл.

Основната цел на изследването, поставена в дисертационния труд, е значима. Тя е „насочена към географския (пространствения) анализ на влиянието на иновациите върху организацията на пространството и регионалното развитие в теоретико-методологичен и практико-приложен аспект“. Нещо повече, ориентирана е към конкретна територия –

националното пространство на Словения и нейните региони. Изследването не е ограничено само до националното пространство на Словения. Напротив, то е подчинено и на изследване на дифузната връзка „крайно потребление - натрупване“ за българската икономика на настоящия исторически етап с оглед оценяване на ролята ѝ за развитието на икономическия потенциал на страната в по-близка и по-далечна перспектива.“

Задачите на изследването, поставени в центъра на вниманието на докторанта, са значими от теоретична и приложна гледна точка. Те са в синхрон с основната цел на изследването, а именно: „изясняване на понятийния апарат, теориите и концепциите на иновациите за намиране на пресечната точка между географските науки и всички други науки, които се занимават с основния проблем за връзката „транспортна мрежа и дифузия на иновациите“; сравнителен анализ на глобалната иновационна система и разкриване на елементите, които влияят върху подходите за организация на пространството; изследване на частен случай за влиянието на транспортната мрежа в Словения върху регионалната политика и регионалната иновационна система; разкриване на иновационния потенциал на България спрямо Словения чрез прилагане на метода „разходи-ползи“ и SWOT анализ на иновационния потенциал на България.

Методологията и инструментариумът са правилно подбрани и се основават на системния анализ, структурния, сравнителния и хронологичния метод за определяне равнището на регионална и социална ефективност на влияещите фактори, свързани с иновациите в Словения, на математико-статистическия метод, комбиниран с центрографския метод за определяне на централните места и изследване на процесите на центробежност и центростремителност, на кратографския метод, традиционните методи на географската наука, ГИС и др.

Степен на познаване на научната литература и изследователската проблематика. Докторантът познава много добре научната литература по изследваната тематика у нас и в чужбина. Това е видно както от представения списък на използваната литература при разработването на дисертационния труд (100 източника на кирилица, 233 - на латиница и 37 на електронен носител), така и от постигнатите изследователски резултати. Източниците са използвани коректно.

2. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

• Кратко представяне на основните резултати

В дисертационния труд са представени значими за теорията и практиката изследователски резултати. Тук те са дадени по възприетата от

докторанта структура на изложението. Обобщено те могат да се сведат до следните:

- Резултати, свързани с изясняване на теории и концепции за иновациите. Иновациите се възприемат като „иновативни подходи за регионална политика на Словения, свързани с подобряване ефективността на транспортната система, която има непосредствено влияние върху пространствената организация на развитие.
- Открити са основните полета на географията на иновациите, факторните условия за влиянието им върху способността на икономическите агенти да бъдат иновативни и конкурентоспособни, както и пространствената дифузия на иновациите и нейната връзка с транспортната инфраструктура и транспортните разходи във функция от локалитет, разстояние и достъпност.
- Иновациите в контекста на дисертационния труд се възприемат като форма на иновативни подходи за регионална политика на Словения, свързани с подобряване ефективността на транспортната система, която оказва влияние на пространствената организация и развитие.
- Даването на приоритет на инграцията и дифузията за развитие със съседни страни е породена от изграждането на функционална инфраструктура в Словения, която е приоритет на държавното устройови регионалното развитие на страната.
- Доказването на хипотезата, че Словения превъзхожда България по внедряване на иновации свързани с дигитализация на пътищата, автономното шофиране, дигитализацията на данните за трафика, по плътност и тьстото на автомагистралите.
- Обърнато и необходимото внимание на ежедневните трудови пътувания в Словения. Именно чрез пътните артерии страната създава импулс за технологичен трансфер между пазарните зони на градовете и локализирането на индустрия.
- Извършена е обща оценка на съвременното състояние и перспективи при приложението на иновация в България в сравнителен план със постиженията в Словения. Обръща се сериозно внимание на инфраструктурното забавяне в България и са посочени причините за това, независимо че се инвестират значителни усилия в обособяването, изграждането и модернизацията на регионалните индустриални зони.
- Формулирани са възможни сценарии за намаляване на различията и постигане на умерен или цялостен полицентризм по примера на Словения, а именно: възможен сценарий, предпочитан сценарий и оптимистичен сценарий.

3. Критични бележки, препоръки и въпроси

В тази част от резензията ще се ограничи да не давам препоръки за подобряване на дисертационния труд. Той е разработен в съответствие с общоприетите „стандарти“ и отразява в съдържателно отношение постиженията на регионалната икономическа наука в европейски контекст.

4. Заключение:

Целите и задачите на изследването в дисертационния труд са изпълнени на много добро равнище. Поради това си позволявам да предложа на Уважаемото жури да оцени по достойнство дисертационния труд на докторанта Мирослав Златев на тема Ролята на иновациите за регионалното развитие (по примера на Слования) и препоръчвам след защитата да бъде публикуван в издателството на Софийския университет.

04 май 2022 г.,
гр. София

Резензент:

(проф. д.ик.н. Станка Тонкова)